DIOGEN pro culture magazine & DIOGEN pro art magazine -ISSN 2296-0929; ISSN 2296-0937
Publisher online and owner, Assoc. Prof. Dr & Dr. Honoris Causa Sabahudin Hadžialić and Peter Tase, MBA
E-mail: contact_editor@diogenpro.com / WWW: http://www.diogenpro.com/

Иван Рајовић

ФЕНОМЕН ПОЕТИК-УМА

ПЕСНИЧКА РЕЧ У ДВАДЕСЕТ НА-СЛОВА

Нападнуто вирусом, супериорним и претећим обликом живота способним да потчини и сатре све друге, човечанство више нема времена за баналне активности, такозване банал-аналије. Додуше, тако је било одувек, само је разлика у томе чиме се светина бави у доколици, кад није принуђена да брине о пукој егзистенцији. Укупно гледано одувек је било мало оних који су делић свог тричавог и краткотрајног битисања у овој димензији посвећивали етаблираним вредностима подведеним под етикету „уметност“, шта год она значила. Већина је тај драгоцени божји дар, који се не понавља, расипнички разбацивала на већ поменуте банал-аналије, као што су спорт, пецање, курвање, коцкање, оговарање, сакупљање значака и салвета и гледање ријалитија.

Ретки залуђеници који су своје битисање посветили културном уздизању и оплемењивању истог углавном су маргинализовани, сматрани чудацима, замлатама и будалетинама којих би се требало клонити. Култура је увек била за неке друге, док је такозвани нормалан свет уживао у кичу, петпарачким штивима и манифестацијама за масовно залуђивање медиокритета вољних да дозу свог аудио-визуелног опијата плате доприносећи тако да се од тровача духа и нижеразредних блентаваца створи класа, или каста, модерних феудалаца, обогаћених простака који су преко ноћи постајали ведете, очеви нације, кеве српства, стрине и шурњаје патриотизма, све и свја, скупина олоша која је добила право гласа у дијапазону од решавања косовског проблема, па до борбе са Ковидом-19. Нема области у којој се неће наћи неки

од ових новоустоличених популистичких демагога да паламуди самоуверено из свог пилећег мозгића о нано честицама и вештачкој интелигенцији, о златним кутлачама Немањића и Новом светском поретку са нагласком на сатанистичку компонентну истог. И њихова реч се слушала, тумачила, препричавала. Њихове мотивационе поруке постајале су мантре на којима се васпитава младеж и преваспитава стареж давно одведена на странпутицу интернационалне комунистичке шашавости. Земља је посељачена, мисао примитизована, захтеви упрошћени, жеље стесане и сведене на мини, тек да се преживи дан и, дакако, да рата не буде. Све остало постало је подношљиво и, што је најгоре, прихваћено као нормално, као образац егзистенције у доба закаснеле транзиције којој је претходила највећа инфлација, највећи братоубилачки покољ и највећи рат под надзором и свевидећим оком рошавог милосрдног анђела, познатијег као НАТО.

Онај ко је све то доживео и имао срећу да преживи и нема нарочите захтеве осим да живи мрмљајући у себи оно: „Било, не поновило се“ или, преведено на српски: „Да сви ови оду, а да се они више не врате“. У таквим околностима уметност је постала луксуз, чак би се могло рећи и баласт, провокација или спрдња, као чир на гузици раскалашне маркизе. Заправо, уметност, као и све друго, подведена је под ону ставку активности које постоје у оквирима и на начин како то владаоцима паше, односно одговара. Узлет маште, креативности, стваралачког набоја и усхићење опредмећеном духовношћу, као неке од компоненти уметничког дела, укинуте су и подведене под параграф партијског статута. Простије речено, уметност је ополитичена или стављена у службу тираније, као облика владавине умно опустошеног народа. Свесно или полаганим самоумирањем и гашењем у несхваћености и аскетизму нестало је са јавне сцене све што вреди, а кормило народних „трибуна“ и „просветитеља“ преузели су они који су пристали да зарад сопствених интереса и привилегија служе „духу“ новог времена и његовим креаторима. Свет који смо знали и правила у њему готово преко ноћи је изврнут као рукавица или конкубинина сокна, запахнувши нас гљивичним вањем распадања и неуротичних испарења. Оно што је колико до јуче било подложно презиру и гађењу мислећих, наједном је постало узор, оличење приципа по којем се ствара нова, модерна уметност у складу са визијом златног доба у којем јесмо и све се више инволвирамо, илити заплићемо.

NE KOPIRATI

Ништа ново. И Моцарт, познатији као космички геније или Божје Јагње хармоније и музикалности, бачен је у окречену јаму у присуству гробара и шачице статиста. Данас и овде такозвани естрадни уметници, експоненти шабанизованог музичког правца, укопавају се у алеји великана, улицама и тровима се дају њихова имена, а ускоро ће и школе, дечји вртићи и свратишта за пензосе, домови за пчелице и народне кухиње носити имена Беце, Цеце, Јеце, Аце, Шваце и других појаца, појица и вокалних виртуоза.

У таквим околностима, додатно компликованим пандемијом непознатог К-убице, појавио се у Краљеву „Поетикум“. Да човек не поверује. Тим више што поменути субјект није установа за ментално здравља, ковид-смештај, институт за вирусе или апотека, већ, да човек поново не поверује, издавачка кућа која превасходно објављује књиге српских песника. За кратко време, само годину дана, објавио је овај издавач „гомилу“ нових књига, а званично ову годину завршава са двадесет наслова. Па, да ли је то мугуће? Питаће се, свакако, они коју иоле познају ситуацију у српском издаваштву. Да, могуће је.

Ако се књиге мере, а нарочито песничке, односно вреднују, онда је то квалитет, а не количина, односно квантитет. Међутим у ситуацији када култура не постоји, нити ико зна да дефинише шта је то у ововременим условима, оваква продукција се мора сматрати правим издавачким подвигом. Тим више и тим пре што до појаве „Поетикума“ локални песници нису имали где да објаве своје рукописе будући да, како рекох, држава из буџета финансира само своје пулене, страначке активисте и симптизере владајуће партије. Они, по већ опробаном шаблону, народним парама штампају књиге истим таквим „цвећкама“ из других градова, а ови им, дакако, узвраћају истом мером у тој већ уходаној трансакцији мудрости, хуманости и песничког талента, по систему „ја теби, а ти мени“.

„Поетикум“, саздан као кованица поетике и ума, изникао је на моралном ђубришту, у ситуацији када је, буквално, свима који нису у шеми, нису у „винклу“ и нису се дали закитити страначком приступницом била одузета моћ говора, односно објављивања својих дела. Као да постоји нека врховна правда која однекуд долази и решава ствари, као потврда чињенице да је реч немогуће спречити да се огласи, да се појави, да се одштампа. О квалитету песничких књига рећи ће своју реч они од којих се то очекује – читаоци, а не зауларени цензори и зломислећи тумачи. У сваком случају са овим што је до сада учињено и објављено „Поетикум“ је феномен, сензација о којој ће се тек

NE KOPIRATI

причати и писати. Својеврсни модел саморганизоване издавачке делатности лишене политичких наслага и узда којима се само подобнима отварају врата за „печатање“ својих, не ретко, трајавих наклапања и цмиздравих булажњења у складу са интелектуалним „набојем“ и идеолошким ставовима својих налогодаваца и финансијера.

За разлику од оних који морају сами да се хвале, о „Поетикуму“ говоре његова дела, а она су за дивљење и понос, чак и ако занемаримо уметничку вредност, која није ништа мања од продукције других издавача, а оно зато што је доказ неуништивости духа, неспутаности воље и моћи, односно магије песничке речи која увек, чак и у најтежим временима, нађе начин да се огласи, да се уздигне над временом и простором, над људима и онима који то нису, и прхне слободно, дрско и високо, као птица, жар- птичица поетике и ума, над сивилом пандемије и легализованог безумља.

31.12.2020.g.

PR
DIOGEN pro kultura
http://www.diogenpro.com

NE KOPIRATI